

26. Реформатский А. Мысли о терминологии / А.Реформатский // Современные проблемы русской терминологии. – Москва, 1986.
27. Реформатский А. Термин как член лексической системы языка / А.Реформатский // Проблемы структурной лингвистики. – Москва, 1968.
28. Реформатский А. Что такое термин и терминология / А.Реформатский // Вопросы терминологии. – Москва, 1961.
29. Рокіцький О. Іван Пулюй у світовій науці і культурі: автореф. дис. ... канд. іст. наук / О.Рокіцький. – К., 2002.
30. Рудницький С. Причинки до географічної термінології. Вступ / С.Рудницький // Зб. матем.-природописно-лікарської секції НТШ. – 1913. – Т. 15. – Вип. 2.
31. Семенов А. До питання про українську хемічну термінологію / А.Семенов // Зб. матем.-природописно-лікарської секції НТШ. – 1930. – Т. 29.
32. Симоненко Л. Мікологічна лексика української мови: дис. ... канд. філол. наук / Л.Симоненко. – К., 1973.
33. Синявський О. Норми української літературної мови / О.Синявський. – Л., 1941.
34. Сімович В. На теми мови / В.Сімович. – Прага; Берлін, 1924.
35. Хобзей П. Основоположник математичної культури нашого народу / П.Хобзей // Аксіоми для нащадків: Українські імена у світовій науці. – Л., 1991. – Режим доступу: <http://www.lp.edu.ua/Institute/IFN/himath/history>
36. Цегельський Р. Про українську хемічну термінологію / Р.Цегельський // Зб. матем.-природописно-лікарської секції НТШ. – 1928. – Т. 27.
37. Циткина Ф. Терминология и перевод (К основам сопоставительного исследования) / Ф.Циткина. – Ленинград: Высш. шк., 1989.
38. Шевельов Ю. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900–1941): Стан і статус / Ю.Шевельов. – К.: Сучасність, 1987.
39. Wiister E. Die allgemeine Terminologielehre ein Grenzgebiet zwischen Sprachwissenschaft, Logik, Ontologie, Informatik und Sachwissenschaften / E.Wiister // Linguistics (Mouton). – 1974. – № 119.

Консультація професор Іван Ющук

1. Як визначити вид складносурядного речення за метою висловлювання, коли одна його частина є спонукальним, а друга – розповідним реченням, як-от: *Пливи, косо, у плин за водою, а я піду слідом за тобою?*
2. Які є правила творення відтопонімних іменників – назв мешканців? Часто натрапляємо на подвійні варіанти, скажімо: *сумчани* і *сум'яни* тощо.

Учителі Тернопілля

1. Сприймаючи чуже мовлення, ми завжди визначаємо його мету, тобто з'ясовуємо для себе, чого хоче досягти автор висловлювання: повідомити нас про щось, запитати про щось чи спонукати до якоїсь дії, і відповідно реагуємо на сказане. Формальною ознакою для такого розрізнення є, як правило, наявність у питальному реченні питальної частки, питального займенника чи прислівника, у спонукальному – дієслова в наказовому способі, у розповідному – відсутність цих показників. Але не завжди у висловлюваннях ці формальні ознаки є або вказують саме на такий характер речення (адже слова й деякі їхні форми можуть вживатися в переносному значенні). Наприклад, наказовим є речення *І ти поїдеш із людьми, а тоді повернешся назад* (Григорій Тютюнник), хоч дієслова в ньому вжито в дійсному способі (виражає спонукування до дії). І навпаки, речення *А хтось у нашому загоні візьми та й пусти чутку, що я звідкись переписав той вірш* (М.Стельмах) – розповідне, незважаючи на наявність у ньому дієслів у наказовому способі (повідомляє про щось). У реченні *Пливи, косо, у плин за водою, а я піду слідом за тобою* нема спонукування, а є лише констатація, зіставлення дій: *Ти, косо, попливеш у плин за водою, а я піду слідом за тобою*. Реально це розповідне речення. А ось подібне за структурою речення *Ти, дитино, біжи додому, а я ще тут попрацюю трохи* спонукальне за своєю суттю – виражає побажання. Як розповідне, а не як питальне сприймається (і так його й треба кваліфікувати) речення *А врешті – хіба я знаю, де кінчається власне життя, а чуже починається?* (М.Коцюбинський), хоч у кінці його і стоїть знак питання.

Таким чином, аналізуючи речення за метою висловлювання, треба враховувати не стільки його формальні ознаки, як зміст і призначення, виходячи з контексту й ситуації. Так ми робимо і в повсякденному спілкуванні.

2. Чітко визначених правил творення відтопонімних іменників – назв мешканців немає. Для цього звичайно використовують два суфікси: для назв чоловічого роду **-ець** і **-анин**; для назв жіночого роду відповідно **-к(а)** і **-анк(а)**, надаючи перевагу першому з них: *полтавець, полтавка* (не «полтавчанин», не «полтавчанка»); *херсонєць, херсонка; англєць, англійка; іспанєць, іспанка; алжирєць, алжирка; киянин, киянка; львів'янин, львів'янка; лучанин, лучанка*. Якщо такі іменники творимо від іншомовних власних назв, то, як правило, вставляємо ще інтерфікс **-ин-**: *ялтинєць, ялтинка; бакинєць, бакинка; карагандинєць, карагандинка*. Однак цей паралелізм між чоловічими й жіночими відтопонімними іменниками – назвами мешканців не завжди зберігається: *китаєць, китаянка* (не «китайка»); *коломиєць, коломижанка; тернопольєць, тернопольянка; кременчуєць* (від давнього *Кременчуг*), *кременчужанка; француз, французженка*. Трапляються поодинокі відхилення від названих вище словотворчих моделей: *одесит, москвич, подоляк* (частіше *подолянин*).

Що ж до форм *сумчанин* і *сум'янин*, то першу утворено від назви річки *Сумка* (звідти й звук **ч**), за якою названо місто Суми; друга ж, штучно зладнена за моделлю слова *харків'янин*, не є літературною.